

Haarlem

Gemeente Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

·Raadsfractie Trots Haarlem
t.a.v. dhr van den Raadt

Datum 5 juli 2016
Ons kenmerk 2016/292376
Contactpersoon J. Peters
Doorkiesnummer 023-5113626
E-mail jpeters@haarlem.nl
Onderwerp Beantwoording art. 38 vragen Trots over Ouderen met een laag inkomen in een zorgwoning

Geachte heer van den Raadt,

Op 23 mei 2016 heeft u vragen gesteld ex art. 38 RvO inzake ouderen met een laag inkomen in een zorgwoning.

Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw brief bij deze antwoordbrief.

1. Komt het in Haarlem ook voor dat ouderen met een laag inkomen niet altijd een zorgwoning kunnen huren?

Antwoord:

Voor de beantwoording van de vragen volgt hieronder eerst een definitie van de zorgwoning en een korte uitleg over de toewijzing van zorgwoningen:

Zorgwoningen zijn woningen zoals gedefinieerd in artikel 12 van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit huurprijzen woonruimte d.d. 17 oktober 2014. Deze woningen worden met voorrang toegewezen aan:

- 1. Kandidaten met een zorgbehoefte van minimaal 2 uur per week (=vergelijkbaar met de oude CIZ indicatie 2), vastgesteld en toegekend door de zorgverzekeraar;*
- 2. Kandidaten met een verhuisadvies vanuit de Wmo vanwege een fysieke beperking in hun huidige woning.*

De zorgwoningen zijn over het algemeen rolstoelgeschikt, in ieder geval rolstoel toe- en doorgankelijk en te bereiken zonder trap. Ook voor mensen met een rollator zullen in deze woningen nauwelijks belemmeringen zijn met betrekking tot de toegang. Bij een verhuisadvies wordt vanuit de afdeling Wmo een programma van eisen afgegeven waaraan de nieuwe woning moet voldoen. Over het algemeen heeft dat te maken met de bereikbaarheid naar de woning en het gebruik in en rond de

Haarlem

2016/292376

2

woning. De zorgwoningen zijn voor de (oudere) doelgroep Wmo-ers dus woningen die passen bij het verhuisadvies.

Er zijn in Haarlem drie manieren om een zorgwoning te vinden:

- Via bemiddeling door de corporaties; de corporaties kunnen een deel van hun woningen direct toewijzen binnen hun vrije ruimte. Een zorgindicatie kan een reden zijn om tot directe bemiddeling over te gaan. In 2015 zijn er 11 zorgwoningen via deze weg verhuurd.
- Direct via MijnWoonservice, waarbij op de criteria van wachttijd en voorrang wordt bepaald wie recht heeft op de woning. In 2015 is er 1 zorgwoning via deze weg verhuurd.
- Er zijn zorgwoningen die direct via de zorgaanbieder worden verhuurd. Van het aantal verhuringen in deze categorie hebben we geen exacte cijfers.

Wij hebben geen signalen ontvangen dat er in Haarlem ouderen met een laag inkomen die zorg nodig hebben, geen woning meer kunnen huren als gevolg van het passend toewijzen. Dit is per 1 januari 2016 ingevoerd.

Uit een rondvraag bij de Haarlemse corporaties blijkt dat zij de doelgroep van de zorgwoningen binnen hun vrije ruimte bemiddelen of de huurprijs afstemmen op het inkomen van de kandidaat. Op deze wijze zorgen zij ervoor dat passend toewijzen niet leidt tot ontoegankelijkheid van de doelgroep voor deze woningen, ongeacht of het inkomen passend is. Ook is in de aanvullende uitgangspunten van de Woonvisie 2012-2016, welke door u als gemeenteraad in januari zijn vastgesteld, benoemd dat de beschikbaarheid van woningen voor de lage inkomens gelijk moet blijven.

We monitoren de vraag en het aanbod van woningen voor doelgroepen in Haarlem en staan uiteraard open voor signalen uit de stad. Voor de ontwikkeling van de Woonvisie, welke in het najaar gereed zal zijn, wordt de behoefte en het aanbod van (zorg)woningen geanalyseerd.

2. Hoe vaak per jaar komt het voor dat ouderen met een laag inkomen geen zorgwoning kunnen huren in Haarlem?

Antwoord:

Momenteel hebben wij geen signalen dat dit voorkomt. Dit zullen wij monitoren en met de corporaties blijven volgen, zeker gezien de landelijke signalen die u via deze vragen met ons deelt. Uit een rondvraag (zie vraag 1) bij de corporaties blijkt dat zij hun bijdrage leveren aan het huisvesten van ouderen met een zorgvraag en een laag inkomen in een geschikte woning.

Haarlem

2016/292376

3

3. *Hoeveel zorgwoningen zijn er in totaal in Haarlem?*

Antwoord:

Uit het laatste overzicht van zorgwoningen van eind 2015 komt naar voren dat er circa 225 zorgwoningen via Woonservice worden verhuurd en circa 400 woningen via de zorgaanbieder worden verhuurd.

4. *Hoe groot is de totale groep van ouderen (met een laag inkomen) die in principe in een zorgwoning zouden willen zitten, maar aangewezen zijn op een plek in een verpleeghuis?*

Antwoord:

Voor de specifieke groep 'ouderen met een laag inkomen die in principe in een zorgwoning willen zitten, maar aangewezen zijn op een plek in een verpleeghuis' kunnen we geen exact aantal noemen. We kunnen in het algemeen zeggen dat de doelgroep die 24-uurs zorg nodig heeft (dus breder dan ouderen) stijgt door veranderingen in demografie en de extramuralisering, van 1320 in 2015 naar 1960 in 2025. Dit betekent een groei van de doelgroep van circa 640 personen. Toch hoeft dit niet per sé te leiden tot een groei van 640 zorgwoningen aangezien zorg en woningmarkt aan het veranderen zijn. Mensen wonen langer zelfstandig thuis en de groep die de komende jaren gaat behoren tot de doelgroep heeft vaker een eigen woning. Het is de uitdaging om in te spelen op de veranderende vraag en het aanbod hier zo goed mogelijk op aan te laten sluiten.

Over het algemeen kan gezegd worden, zoals blijkt uit landelijk onderzoek (WoON 2015) en in Haarlem (digipanelonderzoek naar ouderen in 2014), dat ouderen honkvast zijn. Ze willen het liefst blijven wonen waar ze momenteel wonen en kijken op tegen de verhuizing, de nieuwe leefomgeving en de mogelijke financiële gevolgen.

5. *Hoe groot is de totale groep van ouderen (met een laag inkomen) die in principe in een zorgwoning zouden willen zitten, maar op een andere plek zitten dan een verpleeghuis, zoals bijvoorbeeld nog gewoon thuis in hun woning?*

Antwoord:

Ook voor de groep die 'in een zorgwoning zouden willen zitten, maar op een andere plek zitten dan een verpleeghuis, zoals bijvoorbeeld nog gewoon thuis in hun woning' is geen exact aantal te noemen.

Haarlem

2016/292376

4

6. Welke gevaren levert dat op voor deze groep? (zie vraag 5) en welke voorzieningen en extra kosten moeten er dan gemiddeld komen om thuis blijven wonen mogelijk te houden?

Antwoord:

Ouderen met een zorgvraag behoren tot een groep die ondersteuning en aandacht nodig heeft, hierin pakken wij onze rol door zowel de fysieke als sociale ondersteuning goed te organiseren. Bij een niet-aangepaste woning kan dit leiden tot gevaren voor de fysieke veiligheid. Via de WMO wordt echter voorzien in woningaanpassingen of voorrang voor een geschikte woning. Een aangepaste woning, waar de zorg thuis goed georganiseerd is, hoeft niet gevaarlijker te zijn dan een zorgwoning of plek in een verpleeghuis.

We begrijpen het belang dat u hecht aan het goed huisvesten en de veiligheid van kwetsbare groepen in Haarlem. Gezien de landelijke signalen die u via deze vragen met ons deelt, zullen wij dit in Haarlem nauwlettend in de gaten houden. Wanneer de zorg thuis goed georganiseerd is, hoeft dit niet gevaarlijker te zijn dan een zorgwoning of verpleeghuis. We zullen ons inzetten om het langer zelfstandig wonen te faciliteren, en daarbij oog te houden voor de toegankelijkheid van zorg en geschiktheid van de woning voor deze groep.

7. Hoe 'passend' worden huurwoningen in Haarlem toegewezen? Graag een overzicht.

Antwoord:

Het passend toewijzen is per 1 januari 2016 ingevoerd, de exacte cijfers zijn van de eerste maanden zijn momenteel nog niet bekend. Uit een belronde met de corporaties blijkt dat zij in 2016 verwachten het percentage van 95% te behalen. De Woningwet verplicht corporaties passend toe te wijzen. Er is een financiële prikkel ingebouwd waarmee hierop wordt toegezien. Wanneer corporaties de 95% niet halen zullen zij een boete opgelegd krijgen vanuit de Rijksoverheid.

8. Halen de wooncorporaties die binnen de Haarlemse gemeentegrens werkzaam zijn het percentage van 95%? Graag per woningcorporaties het percentage.

Antwoord:

Ja, de corporaties geven aan te voldoen aan de 95%-eis. De exacte percentages per corporatie zijn nog niet bekend.

Haarlem

2016/292376

5

9. Zijn de zorgwoningen die verhuurd zijn ook verhuurd aan de juiste doelgroep of worden sommige zorgwoningen bezet gehouden door een doelgroep die daar in principe helemaal geen recht op heeft? En hoeveel woningen betreft dit dan in Haarlem?

Antwoord:

Voor zover bekend worden zorgwoningen in Haarlem aan de juiste doelgroep toegewezen. De zorgwoningen worden grotendeels via bemiddeling verhuurd. De corporaties geven aan dat zij zorg dragen voor het plaatsen van lage inkomens door ofwel de huurprijs aan te passen op het inkomen of door deze woningen buiten de 95% van het passend toewijzen te houden. Voor zover bij ons bekend worden er geen woningen aan een andere doelgroep toegewezen. We zullen dit, in samenwerking met de corporaties, goed in de gaten houden.

10. Hoeveel zorgwoningen zijn er te weinig in Haarlem?

Antwoord:

Op dit moment is er geen tekort gesignaleerd aan zorgwoningen in Haarlem. We zullen hierover met de corporaties in gesprek blijven en monitoren wat het aanbod is voor deze groep. De verwachting is dat het aantal ouderen die zorg nodig hebben stijgt, hiervoor zullen passende woningen beschikbaar moeten komen.

11. Wat zijn de verwachtingen voor de komende jaren en de toekomst?

Antwoord:

De verwachting is dat het aantal ouderen stijgt en daarmee ook de doelgroep die in zorgwoningen woont. Het aanbod aan woningen zal in Haarlem uitgebreid moeten worden en aangepast aan de veranderende vraag. Dit betekent niet per sé meer zorgwoningen, maar wel een gevarieerd aanbod aan woningen voor ouderen met een zorgvraag. De verwachtingen voor de komende jaren zijn dat we moeten inspelen op een diverse woonvraag van deze doelgroep.

12. Hoe wordt hier rekening mee gehouden, kortom hoe zien we de overheidswens "langer zelfstandig thuiswonen" terug in het beleid van de gemeente Haarlem? Afgelopen donderdag hadden we hier nog een raadsmarkt over.

Antwoord:

Het langer of weer zelfstandig wonen van ouderen en zorgdoelgroepen is een belangrijk gevolg van de hervormingen in de zorg. De opgave om 'Langer Zelfstandig Wonen' voor de verschillende doelgroepen (beter) mogelijk te maken, vraagt extra inzet op thema's in de (samenhangende) gebieden wonen, woonomgeving en ondersteuning. Het gaat om de ontwikkeling van nieuwe fysieke en sociale samenwerkingsverbanden.

Haarlem

2016/292376

6

De gemeente Haarlem heeft een Transformatieprogramma voor het Sociaal Domein ontwikkeld. Het Plan van Aanpak Langer Zelfstandig Wonen maakt hier deel van uit. In dit plan worden de volgende thema's met voorrang opgepakt:

- de voor ouderen beschikbare woningvoorraad,
- de huisvesting voor cliënten die uitstromen uit intramurale en residentiële voorzieningen en
- de ontwikkeling van een sterke wijkinfrastructuur.

Een korte beschrijving van de aanpak van deze thema's is opgenomen in de UitvoeringsAgenda Langer Zelfstandig Wonen. Deze is verspreid voor de raadsmarkt Langer Zelfstandig Wonen op 19 mei jl..

13. Wordt de overheidswens "Langer zelfstandig thuiswonen" voldoende meegenomen? Zien we bijvoorbeeld bij het neerzetten van een nieuwe wijk zoals Entree Oost dat daar niet alleen 'gewone' woningen worden neergezet, maar ook een deel zorgwoningen en een buurtwinkel etc? Als dat niet gebeurt kunt u dan zeggen hoe men daar dan langer zelfstandig thuis kan wonen in de nieuw gebouwde en nog nieuw te bouwen wijken van Haarlem?

Antwoord:

Deze wens wordt in het Haarlemse beleid meegenomen. Haarlem werkt aan een actualisatie van de Woonvisie, welke vanaf 2017 de basis zal gaan vormen voor afspraken met partners op het gebied van wonen. Een onderdeel daarvan zal de verbinding tussen wonen en zorg zijn. Bij de ontwikkeling van projecten door corporaties wordt daarmee ook afgewogen of dit bijdraagt aan de doelstellingen uit de Woonvisie. Momenteel wordt op projectbasis bekeken wat de mogelijkheden zijn om woningen voor specifieke doelgroepen toe te voegen. Overigens blijkt uit het RIGO-rapport Wonen en Zorg in de regio Zuid-Kennemerland dat veel bestaande woningen in de regio geschikt zijn om langer zelfstandig in te wonen. Het stimuleren van aanpassingen van de huidige woningvoorraad, behoort ook tot de mogelijkheden.

14. Heeft de gemeente gesprekken met de woningbouwcorporaties om in het geval van leegstaande zorgwoningen de wooncorporaties te vragen de huren te verlagen?

Antwoord:

In Haarlem is niet of nauwelijks sprake van leegstand, er is een ruime vraag naar woningen. Naar aanleiding van uw vragen hebben we dit voorgelegd aan de corporaties en aanbieders van zorgwoningen, hieruit blijkt dat er inderdaad geen langdurig leegstaande zorgwoningen in Haarlem zijn.

Haarlem

2016/292376

7

15. *Heeft de gemeente gesprekken met de woningbouwcorporaties om in het geval van leegstaande zorgwoningen de wooncorporaties te vragen de huren te verlagen?*

Antwoord:

Zoals in vraag 14 is aangegeven is dit voorgelegd aan de corporaties en speelt deze problematiek niet in Haarlem.

16. *Welke oplossingen zijn er om er voor te zorgen dat zorgwoningen zo min mogelijk leeg staan/ of bezet worden door groepen die niet de doelgroep zijn ?*

Antwoord:

Leegstand en bezetting door andere groepen is geen urgent probleem in Haarlem. Mocht het in de toekomst voorkomen, dan zullen wij hier uiteraard actie op ondernemen.

17. *Wat is de wens van de gemeente Haarlem: a) Dat ouderen (met een laag inkomen) toch een zorgwoning kunnen huren, of b) dat deze ouderen uitwijken naar de intensieve thuiszorg?*

Antwoord:

Keuzevrijheid en maatwerk staan voorop. De mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen, ook met een zwaardere zorgvraag, worden steeds groter. Bijvoorbeeld via het Volledig Pakket Thuis (VPT) in de wet langdurige zorg (wlz). Voor een deel van de doelgroep zal een zorgwoning de gewenste woonvorm zijn. Ook zien we in Nederland ontwikkelingen van alternatieve woonvormen voor ouderen, zoals bijvoorbeeld geclusterd wonen of het aanpassen van de woning om mantelzorg te faciliteren.

Het mogelijk maken van al deze vormen van wonen en het aanbod laten aansluiten op de vraag is de uitdaging voor de komende periode. De gemeentelijke aanpak is eerder dit jaar door het college vastgesteld in het plan van aanpak Langer Zelfstandig Wonen en ter bespreking met de commissie Samenleving gedeeld. Ook wordt op dit moment gewerkt aan de Woonvisie voor de periode vanaf 2017 welke de basis zal vormen voor afspraken die met corporaties en andere partners gemaakt worden op verschillende terreinen van het woonbeleid, waaronder de verbinding van wonen en zorg.

Haarlem

2016/292376

8

18. *Als er gekozen wordt voor optie a) hoe zien we dat dan terug in het gevoerde beleid en het nog te voeren beleid in de toekomst van de gemeente Haarlem? Wat is er en gaat er concreet nog gebeuren?*

Antwoord:

Beide opties moeten tot de mogelijkheid behoren, afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de oudere met een zorgvraag. Zie vraag 17 voor een verdere toelichting.

19. *Als er gekozen wordt voor optie b (?)a) hoe zien we dat dan terug in het gevoerde beleid en het nog te voeren beleid in de toekomst van de gemeente Haarlem? Wat is er en gaat er concreet nog gebeuren?*

Antwoord:

Beide opties moeten tot de mogelijkheid behoren, afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de oudere met een zorgvraag. Zie vraag 17 voor een verdere toelichting.

20. *Hoe staat het met het huidige aantal plekken in verpleeghuizen in de gemeente Haarlem? Neemt die toe of af, wat is de trend het afgelopen decennia? Is het huidige aantal ontoereikend of ruim voldoende voor het huidig aantal ouderen?*

Antwoord:

Hiervan hebben we geen exacte cijfers. De indicaties voor plekken in verpleeghuizen worden via het Zorgloket toegekend. Voor deze groep kan worden gemeld dat begin juni bekend werd dat de Rijksoverheid de bezuinigingen op dit type zorg terugdraait en een punt wordt gezet achter de bezuinigingen op langdurige zorg. Voor een nadere analyse van deze groep is aanvullend onderzoek nodig.

21. *Rekening houdend met de (gewenste) groei van Haarlem: Hoeveel zorgwoningen en plekken in verpleeghuizen moeten er nog bijkomen om in de pas te lopen met de groei en eventuele achterstand weg te werken? Hoe gaat dit bereikt worden? e*

Antwoord:

Voor alle doelgroepen in Haarlem is er vraag naar nieuwe woningen. Onderdeel van de toevoegingen aan de woningvoorraad zal ook zijn om dit zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de woonbehoeften van Haarlemmers. Dit betekent zowel inzet op nieuwe woningen waar ouderen passend kunnen wonen, het aanpassen van de bestaande voorraad als het behoud van zorgwoningen. In het najaar zullen wij in de Woonvisie met een nadere analyse komen die inzicht moet geven in vraag en aanbod voor de komende jaren.

Haarlem

2016/292376

9

Zoals blijkt uit landelijke onderzoeken en het RIGO-rapport Wonen met Zorg in Zuid-Kennemerland en IJmond is er een stijgend aantal ouderen en groeit de groep die 24 uren zorg nodig heeft naar verwachting met 640 personen. Relatief meer ouderen zullen langer zelfstandig thuis willen en blijven wonen. De uitdaging voor de komende jaren is het monitoren van vraag en aanbod en het zo goed mogelijk laten aansluiten van de woningvoorraad op deze vraag, zowel in kwantiteit als in geschiktheid en kwaliteit van de woningen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

J. Scholten

mr. B.B. Schneiders